

Minister-president Evelyn Wever-Croes over Aruba en de COVID-19 crisis

‘Eigen verantwoordelijkheid dragen om beter uit deze crisis te komen’

Minister-president Evelyn Wever-Croes (foto overheid Aruba)

‘Het is geenszins de bedoeling onze hand op te houden, maar om onze eigen verantwoordelijkheid te dragen om beter uit deze crisis te komen’. Dit zegt de Arubaanse minister-president Evelyn Wever-Croes in een beschouwing die zij onlangs schreef voor het Genootschap Nederland-Aruba. Hieronder leest u de tekst van haar artikel.

“Het beleid dat Aruba voert en heeft gevoerd tijdens de COVID-19 crisis kan niet worden los gezien van de wijze waarop Aruba sinds 1 januari 1986 invulling heeft gegeven aan de Status Aparte. Als gevolg van de crisis van de sluiting van de Lago olieraffinaderij werd toen een solidariteitsheffing ingevoerd.

Als alternatief werd met elan het toerisme ontwikkeld. Aruba heeft tijden van crisis aangegrepen om daar met veerkracht beter uit te komen. En, op eigen benen te staan, met de verantwoordelijkheid problemen zèlf aan te pakken.

Voorafgaande aan de COVID-19 crisis

Bij het aantreden van het huidige kabinet in december 2017 waren duurzame overheidsfinanciën (de overheidsschuld was van 2009 tot 2017 verdubbeld) en diversificatie van de economie, waaronder innovatie, de centrale thema’s. Eind 2019 was het ons gelukt om voor het eerst een overschot op de begroting te hebben dankzij een combinatie van fiscale hervorming en beheersing van de uitgaven en personeelslasten.

Voorts werd een economisch beleid geformuleerd voor 2019-2022: ‘a strong and resilient economy’, gebaseerd op zes ‘promising sectors’: toerisme, kenniseconomie, logistiek, landbouw/voedselproductie, circulaire economie en creatieve bedrijvigheid.

COVID-19

Meteen na het eerste COVID-19 geval in Aruba zijn maatregelen genomen om verdere besmetting te voorkomen, te weten grenssluiting, quarantaine en het zoveel mogelijk testen om besmette gevallen in een vroeg stadium te identificeren en te isoleren. Met een avondklok en een shelter-in-place werd getracht verdere verspreiding te voorkomen.

Ook werd direct al duidelijk welke enorme impact COVID-19 zou hebben op onze economie, die grotendeels afhankelijk is van toerisme. Eigen berekeningen en die van het IMF duiden op een begrotingstekort van AWG 1,3 miljard bij een 'severe COVID-19' scenario.

Aangezien de begroting 2020 op dat moment nog niet in de Staten van Aruba was behandeld, is bij de behandeling daarvan eind maart rekening gehouden met ondersteuning van werknemers en bedrijfsleven en met een terugval in inkomsten.

De regering heeft een aantal noodsteunmaatregelen genomen, te weten:

- De zogenaamde FASE-uitkering (Fondo di Asistencia Social di Emergencia) aan gedupeerde werknemers;
- Een Midden- en Kleinbedrijfsregeling, naar analogie van Nederland;
- Loonsubsidie aan bedrijven;
- Een fiscaal noodplan.

Verder is vanaf mei 2020 gekort op salarissen en andere uitgaven, met een korting van 25% voor ministers en statenleden en 12,6% voor ambtenaren en gelijkgestelden. Ook personeel van overheidsbedrijven is gevraagd uit het oogpunt van solidariteit een bijdrage te leveren.

Economisch herstel en innovatie

Al vóór de crisis was een pad van innovatie ingezet, waaronder e-government. In feite heeft deze crisis ervoor gezorgd dat dit pad in een versnelling terecht kwam. Online vergaderen werd bijvoorbeeld het nieuwe normaal.

Met de noodsteunmaatregelen en het snijden in de uitgaven heeft de regering voor een herstelbeleid gekozen door het instellen van een Commissie Economisch Herstel en Innovatie. Deze is in drie subcommissies verdeeld:

- Stabilisering en stimulus;
- Fast-track projecten en reactivering;
- Innovatie en bestendigheid.

Verder zijn er verschillende taskforces die gericht zijn op reactivering van de economie. Meer dan honderd personen zijn hierbij betrokken.

Met het opstarten van de projecten die snel kunnen worden gerealiseerd, zijn een zestiental natuurgebieden aangewezen, zodat nieuwe ontwikkelingen buiten deze gebieden plaatsvinden. Aldus is een meer duurzame economische ontwikkeling mogelijk volgens het in 2019 vastgestelde economische beleid. Onze insteek is om sterker uit deze crisis te komen en nieuwe banen te scheppen in andere sectoren dan de toeristensector.

Nederlandse steun

Aangezien Aruba een kleine eiland economie is (een zgn. Small Island Developing State), daardoor extra kwetsbaar is voor crisissituaties en voorts niet over de nodige financiële buffers beschikt om door de grote terugval aan inkomsten noodsteunregelingen te bekostigen, is eind maart aan Nederland om bijstand gevraagd op grond van het solidariteitsartikel in het Statuut voor het Koninkrijk, artikel 36.

Nederland heeft besloten om deze steun te verlenen in de vorm van (vooralsnog) renteloze leningen in diverse tranches, waarbij strenge voorwaarden worden gesteld. Het betreft liquiditeitssteun en steun voor de loonsubsidieregeling.

Het lijkt mij goed om hierbij te vermelden dat Aruba voor zijn financieringsbehoefte op de kapitaalmarkt leent. Inschrijving van Nederland op leningen van Aruba is wel opgenomen in het Protocol van 22 november 2018, maar voor een onbepaald moment in de toekomst. Ondanks de crisis is het Aruba gelukt om voor de gehele schuldenportefeuille voor 2020 leningen aan te trekken.

Erkentelijk

Hoewel voor enkele door Nederland voor de financiële steun te stellen voorwaarden naar onze mening de lat iets te hoog werd gelegd, heeft Aruba zelf al aan de meeste voorwaarden voldaan vóórdat deze gesteld werden.

Het is immers geenszins de bedoeling onze hand op te houden, maar om onze eigen verantwoordelijkheid te dragen en beter uit deze crisis te komen. Met hulp uit Nederland, waarvoor we erkentelijk zijn.”